Technische vragen CU inzake Cultuurhistorische Waardenkaart (commissie AZ 01.12.22)

Vraag 1:
In het rapport worden op diverse punten aanbevelingen gedaan. In het raadsvoorstel wordt gesproken over het opstellen van erfgoedbeleid. Mogen wij ervan uitgaan dat de aanbevelingen uit het rapport hierin overgenomen worden?

Antwoord 1:
Het woord aanbevelingen zegt het eigenlijk al: er worden aanbevelingen gedaan hoe de gemeente om kan gaan met de geïnventariseerde cultuurhistorische waarden. En deze aanbevelingen krijgen niet per definitie in erfgoedbeleid een plek. Ook in andere ruimtelijke (beleids)stukken zal de cultuurhistorische waardenkaart gebruikt worden (Omgevingsvisie, Omgevingsplan, dorpsvisies etc.)

Niet alle aanbevelingen zullen zonder meer gevolgd worden. Dit heeft mede te maken met andere factoren die de gemeente dient af te wegen. Als voorbeeld. U heeft gezien dat de gemeente gekenmerkt wordt door cultuurhistorische landschappen die een hoge waardering hebben gekregen. Aan deze hoge waardering zijn ook aanbevelingen gehangen. Echter zullen niet overal de aanbevelingen ook in het voordeel van het cultuurhistorisch landschap uitpakken. Dat heeft te maken met het feit dat er bijvoorbeeld in de gemeente diverse andere opgaven spelen die om voorrang strijden. Er zal dus een afweging gemaakt moeten worden wat voor welke locatie belangrijk(er) wordt gevonden. Cultuurhistorische waarden kunnen, ook wanneer niet direct van bescherming sprake is, worden gebruikt als inspiratiebron.
Veel van de aanbevelingen kunnen bijvoorbeeld ook (afgewogen) een plek krijgen in het Omgevingsplan, meegewogen worden in de (op te stellen) dorpsvisies, of in op te stellen groenbeleid.
De cultuurhistorische inventarisatie wordt dus zowel gebruikt voor het opstellen van erfgoedbeleid maar wordt expliciet ook gebruik om in andere ruimtelijke documenten de cultuurhistorische waarden mee te wegen.

Vraag 2:
Wanneer kunnen wij het erfgoedbeleid tegemoet zien?

Antwoord 2:
Op dit moment is er nog geen planning voor het opstellen van het erfgoedbeleid. Dat heeft ermee te maken dat op dit moment nog andere projecten lopen die veel tijd vragen (naast het reguliere werk) o.a. het opstellen van de kerkenvisie, en archeologiebeleid. Binnen het aantal beschikbaar fte voor erfgoed (0,89) kunnen niet alle projecten in een keer worden opgepakt. Wanneer de kerkenvisie goed in de steigers staat, zal worden bekeken op welk moment een start kan worden gemaakt met het opstellen van erfgoedbeleid.

Vraag 3:
Bij argument 1.2 lezen wij de volgende tekst: "*Hiervoor kunnen regels in het Omgevingsplan worden opgenomen. Daarnaast kan de gemeente ervoor kiezen ook andere regels op te nemen in het Omgevingsplan die als doel hebben om aanwezige cultuurhistorische waarden te beschermen of behoud te stimuleren.*" Kunt u al aangeven wat er in het omgevingsplan aan regels wordt opgenomen om onze cultuurhistorische waarden te beschermen?

Antwoord 3:
De omzetting van de bestemmingsplannen naar het Omgevingsplan staat gepland op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt (de raad heeft op 3 november het Plan van Aanpak planomzetting van bestemmingsplan naar Omgevingsplan vastgesteld). Daarin wordt de omzetting gebiedsgewijs gedaan (8 deelgebieden). Dit betekent dus ook dat de eventuele regels die betrekking hebben op behoud/stimuleren van cultuurhistorische waarden worden afgewogen en opgenomen op het moment dat het betreffende deelgebied aan de beurt is.

Wat sowieso bekend is, is dat onder de Omgevingswet ook de omgeving van een monument beschermd is. Dit betekent dat voor bijvoorbeeld de omgeving van rijksmonumenten regels opgenomen moeten worden waardoor rekening gehouden wordt met het monument. Dat kan bijvoorbeeld een beperking van bouwhoogten zijn in de directe omgeving van een rijksmonument. Maar zoals gezegd dit is een voorbeeld. De nadere uitwerking van- en afweging van- deze regels zal in het Omgevingsplan worden opgepakt.

Vraag 4:
Bij argument 1.3 lezen wij: "*Indien de gemeente waarden formeel wil beschermen dienen daarvoor de noodzakelijke wettelijke procedures te worden doorlopen.*"
Zijn er al cultuurhistorische elementen waarvoor deze procedure is gestart/ gaat starten? Zo ja welke? Zo niet, op welk moment wordt deze keuze/deze keuzes gemaakt en aan ons voorgelegd?

Antwoord 4:
Wanneer de gemeente bepaalde waarden formeel wil beschermen is sprake van het aanwijzen van gemeentelijke monumenten, of zoals eerder toegelicht door regels op te nemen in het Omgevingsplan.

Op dit moment zijn er nog geen procedures gestart voor het aanwijzen van monumenten. Deze keuze zal binnen het erfgoedbeleid worden voorgelegd. Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten brengt voor de eigenaar ook bepaalde verplichtingen mee: de monumentwaarden moet nl. in stand worden gehouden. In het geval van een gebouw betekent dit bijvoorbeeld in veel gevallen dat niet alle soorten materialen zomaar gebruikt mogen worden of dat bepaalde aanpassingen niet zonder meer uitgevoerd mogen worden omdat dit monumentwaarden aantast. Daarom is het voorstelbaar dat, wanneer de gemeentemonumenten gaat aanwijzen, er door de gemeente ook iets tegenover gesteld wordt (voor wat hoort wat). Ook dit zal in het erfgoedbeleid nader uitgewerkt moeten worden.

Het aanwijzen van monumenten is een bevoegdheid van het college. Dit is vastgelegd in de erfgoedverordening van de gemeente Vijfheerenlanden

Vraag 5:
U geeft aan dat het opstellen van erfgoedbeleid mogelijk kosten met zich meebrengt, dat hier geen budget voor is, maar als er EXTRA budget nodig is, hiervoor een voorstel komt. Hoe moeten wij deze zinnen lezen? Is het nog niet zeker of er een erfgoedbeleid wordt opgesteld?

Antwoord 5:

Er zal erfgoedbeleid worden opgesteld. Dat staat ook in het voorstel. Echter bepaalde onderdelen van het erfgoedbeleid brengen (naar verwachting) kosten met zich mee. Zoals bijvoorbeeld: Voor het aanwijzen van een gemeentelijk monument moet een redengevende beschrijving worden opgesteld. In deze redengevende beschrijving is een beschrijving van het monument opgenomen en welke onderdelen monumentwaarde hebben, en daarmee onder de bescherming vallen. Het opstellen van redengevende beschrijvingen moet door een partij worden gedaan die kennis heeft van de architectonische, cultuurhistorische en overige waarden die samen de monumentwaarde bepalen. Dit kost geld. Hoeveel geld dit kost is afhankelijk van het aantal monumenten (en dus redengevende beschrijvingen) dat de gemeente wil aanwijzen. Zie ook onder vraag 4: voor wat hoort wat. Het is voorstelbaar dat er voor eigenaren van een monument een bepaalde regeling komt waardoor er niet alleen maar lasten hangen aan de status van monument.